

JELENTÉS

közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023–2026) szóló cselekvési terv felülvizsgálatáról szóló 1082/2024. (III. 28.) Korm. határozat alapján

A közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023–2026) szóló Cselekvési Tervről szóló 1118/2023. (III. 31.) Korm. határozat, valamint a közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023–2026) szóló cselekvési terv felülvizsgálatáról szóló 1082/2024. (III. 28.) Korm. határozat (továbbiakban: 1082/2024. Korm. határozat) alapján a Kormány feladatok végrehajtására kérte fel a Közbeszerzési Hatóság (továbbiakban: Hatóság) elnökét.

A feladatok tárgyát képezte az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022 (II. 28.) Korm. rendelet (továbbiakban: 63/2022. Korm. rendelet) 5. §-a alapján elkészített intézkedési tervek egyajánlatos közbeszerzésekre gyakorolt hatásainak vizsgálata, a vizsgálat eredményéről szóló jelentés elkészítése és közzététele, az intézkedési tervek összeállításához kapcsolódó módszertani segítség biztosítása az ajánlatkérők részére.

A 63/2022. Korm. rendelet 5. §-a alapján *„(1) Ha egy ajánlatkérő esetében az egyajánlatos közbeszerzések aránya – az uniós értékhatárt elérő becsült értékű közbeszerzések körében – a tárgyévet megelőző naptári évben a 20%-ot meghaladta, az ajánlatkérő köteles a tárgyévre vonatkozóan intézkedési tervet (a továbbiakban: intézkedési terv) készíteni az egyajánlatos közbeszerzései számának csökkentésére vonatkozóan, az adott évre irányadó közbeszerzési tervére figyelemmel. Az ajánlatkérő az intézkedési tervet a tárgyév március 31-ig az EKR-ben nyilvánosan közzéteszi.*

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazandó azon ajánlatkérők esetén, amelyek a tárgyévet megelőző naptári évben kevesebb mint öt, az uniós értékhatárt elérő becsült értékű közbeszerzést folytattak le.

(3) Az ajánlatkérő az (1) bekezdés szerinti intézkedési tervben megvizsgálja és bemutatja különösen azt, hogy milyen lehetséges okai voltak a vizsgált évben az egyajánlatos közbeszerzések magas számának a közbeszerzési eljárásai során, milyen intézkedéseket tesz, illetve milyen beszerzési gyakorlatot kíván alkalmazni annak érdekében, hogy a tervezett beszerzéseinél biztosítsa a lehető legnagyobb versenyt, és az egyajánlatos közbeszerzéseinek a száma a lehető legalacsonyabb szintre csökkenjen.

(4) Az EKR adatait alapul véve, az intézkedési terv közzétételére kötelezett ajánlatkérők listáját – megjelölve az egyajánlatos közbeszerzések arányát és a lefolytatott közbeszerzések darabszámát – a miniszter legkésőbb az adott év január 31. napjáig az EKR honlapján közzéteszi.

(5) A miniszter a (4) bekezdés szerinti ajánlatkérők listájának közzétételéről haladéktalanul tájékoztatja a Közbeszerzési Hatóságot.”.

A 63/2022. Korm. rendelet 4. §-a alapján „(1) Az 5. § (1) bekezdése szerinti arány és az 5. § (2) bekezdése szerinti darabszám kiszámításakor az EKR adatait kell alapul venni. A Kbt. 61. § (5) bekezdése szerinti részajánlattételi lehetőség biztosítása esetén a közbeszerzések számát közbeszerzési eljárási részenként kell figyelembe venni.

(2) Az 5. § (1) bekezdése szerinti arány és az 5. § (2) bekezdése szerinti darabszám kiszámításakor az érintett közbeszerzések vonatkozásában az eljárás eredményéről szóló tájékoztató közzétételének időpontja irányadó.

(3) Az 5. § (1) bekezdése szerinti arány és az 5. § (2) bekezdése szerinti darabszám kiszámításakor figyelmen kívül kell hagyni

- a) az eredménytelen közbeszerzési eljárásokat vagy eljárási részeket,*
- b) a keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárásokat,*
- c) a keretmegállapodás alapján megvalósított beszerzéseket,*
- d) a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásokat és*
- e) a hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárásokat.*

(4) A Kbt. 29. §-a szerinti közös közbeszerzési eljárás esetén a közbeszerzési eljárásokat az ajánlatkérő(k) által a közbeszerzési eljárás lefolytatásával meghatalmazott ajánlatkérő vonatkozásában kell figyelembe venni az egyajánlatos közbeszerzések arányának és a lefolytatott közbeszerzések darabszámának kiszámítása során.”

A 1082/2024. Korm. határozat 7. pontjának c) alpontja a Hatóság számára a jelentés elkészítésére 2024. december 31. napjáig terjedő határidőt állapított meg, továbbá rögzítette, hogy a módszertani segítséget a Hatóságnak 2025. január 1. napjától kezdődően folyamatosan biztosítani kell.

A Hatóság saját munkatervének ütemezése alapján 2024. szeptember 30. napjáig sor került a kiválasztási szempontok és a kérdések meghatározására, illetve a kiválasztott ajánlatkérőknek címzett megkeresések kiküldésére. Ezt követően a 1082/2024. Korm. határozatban megállapított határidő lejártáig a Hatóság elvégezte az ajánlatkérők adatszolgáltatásának feldolgozását, amely alapján elkészítette a jelen – vizsgálat eredményéről szóló – jelentést.

A Hatóság a fentiekben részletezettek okán kidolgozta a feladatai teljesítéséhez szükséges kiválasztási szempontokat és kérdéseket, amelyek alapján megkereste a meghatározott ajánlatkérőket a releváns adatok összegyűjtése érdekében.

A Hatóság a feladatok előkészítésének keretében adatgyűjtést végzett. Az adatgyűjtés alapját az EKR-ben a közbeszerzésekért felelős miniszter által 2023. évben és 2024. évben

közölt intézkedési terv közzétételére kötelezett ajánlatkérők listája (továbbiakban: Listák) és az érintett ajánlatkérők által az EKR-be feltöltött intézkedési tervek képezték.

A Listákban kizárólag az ajánlatkérők által uniós eljárásrendben indított közbeszerzések és az ezekből eredményesen, egy ajánlat benyújtásával lezárult eljárások darabszáma, valamint ezek százalékos aránya került feltüntetésre, melyek alapján ezen ajánlatkérők az egyajánlatos közbeszerzéseik tekintetében felülreprezentáltak.

Az ajánlatkérők által közzétett intézkedési tervek változatos képet mutatnak, az összehasonlíthatóságukat és más adatokkal való összevetésüket megnehezítette, hogy eltérő tartalommal kerültek összeállításra, amely nehézséget okozott a felülreprezentáltságot okozó közbeszerzési eljárások beazonosításában.

A Hatóság az általa korábban lefolytatott egyajánlatos eljárásokat érintő vizsgálatokra tekintettel rendelkezett a 2022. év vonatkozásában az egyajánlatos eljárások eredményéről szóló tájékoztató hirdetmények tartalma alapján összeállított saját adattáblázattal. Ennek mintájára a Hatóság elkészítette a 2023. évre vonatkozó táblázatát is, amelyeket a Listák és az intézkedési tervek mellett az adatgyűjtés során felhasznált.

Az adatgyűjtés alatt a Hatóság adattáblázatai és a Listák között eltérés mutatkozott az egyajánlatos eljárások számát és arányát tekintve. A Hatóság a diszkrepanciára tekintettel megkereste a közbeszerzésekért felelős minisztert, az adatok közötti különbségek okai azonban jelenleg sem ismertek. Figyelemmel erre, a Hatóság az adatok összegyűjtésekor a Listák számait és arányait tekintette irányadónak, de az ajánlatkérőknek küldendő kérdések összeállításakor számításba vette az eltérő adatokat.

A Hatóság a Listákon szereplő ajánlatkérők megkeresését tűzte ki célul, annak érdekében, hogy átfogó képet kapjon arról, hogy az intézkedési terv elkészítésére való kötelezés ténylegesen mennyiben segítette ajánlatkérőket annak felismerésében, hogy milyen módon tudják csökkenteni az egyajánlatos eljárásaikat, valamint módszertan kidolgozásával segítséget nyújtson az érintett ajánlatkérőknek az egyajánlatos eredménnyel végződő közbeszerzési eljárások elkerülésében. A Hatóság feladatának teljesítése során az ajánlatkérők megkeresésére, az ajánlatkérők eljárására helyezte hangsúlyt, azon megfontolásból, hogy az ajánlatkérőknek van ráhatásuk a közbeszerzési eljárások előkészítésekor az eljárás feltételeinek, körülményeinek, a konkrét szempontoknak és követelményeknek a meghatározására és ezáltal a verseny szélesítésére, valamint az egyajánlatos eljárások csökkentésére.

Az adatgyűjtés befejezését követően a kidolgozott kiválasztási szempontok alapján a Listákon szereplő összesen 189 ajánlatkérő (1. sz. melléklet) közül 23 ajánlatkérő (2. sz. melléklet) került kijelölésre tájékoztatáskérés céljából. A 23 kiválasztott ajánlatkérőből 11

a 2023. és 2024. évben is, 11 csak a 2023. évben, 1 csak a 2024. évben került fel az intézkedési terv készítésére kötelezett ajánlatkérők listájára.

A Hatóság a 23 ajánlatkérőt az alábbi elemzés és szempontrendszer alapján választotta ki, amelynek során az olyan ajánlatkérők kijelölésére törekedett, amelyek egynél több szempontnak is megfeleltek.

I. Elemzés - az egyajánlatos eljárások számának, arányának, tárgyának főbb mutatói

A Hatóság az alábbi kategóriákba sorolta az ajánlatkérőket, melyek a kiválasztás alapját képezték.

A) Azon ajánlatkérők, amelyek a 2023. és 2024. évben is intézkedési terv készítésére voltak kötelezettek:

- 2022. évben kevesebb, 2023. évben több egyajánlatos eljárás (darabszám).
- 2022. évben több, 2023. évben kevesebb egyajánlatos eljárás (darabszám).
- 2022. évben kisebb, 2023. évben nagyobb az egyajánlatos eljárások aránya (arány).
- 2022. évben nagyobb, 2023. évben kisebb az egyajánlatos eljárások aránya (arány).
- 2022. és 2023. évben is 50% feletti az egyajánlatos eljárások aránya (arány).
- 2023. évre 100%-ra nőtt az egyajánlatos eljárások aránya (arány).
- általános, hétköznapi beszerzési tárgy (CPV kód szerint).
- Listák és a Hatóság adatbázisa számainak összevetése (darabszám).

B) Azon ajánlatkérők, amelyek a 2023. évben intézkedési terv készítésére voltak kötelezettek, de a 2024. évben nem:

- 2022. évben 50% feletti az egyajánlatos eljárások aránya (arány).
- 2022. évben kevesebb egyajánlatos eljárás (darabszám).
- 2022. évben több egyajánlatos eljárás (darabszám).
- általános, hétköznapi beszerzési tárgy (CPV kód szerint).
- mindkét évben volt azonos beszerzési tárgyú eljárása (CPV kód szerint).
- Listák és a Hatóság adatbázisa számainak összevetése (darabszám).

II. Az ajánlatkérők kiválasztási szempontjainak főbb csoportjai (amelyeken belül egyebekben számos alszempont is meghatározásra került):

A) Ha az ajánlatkérő a 2023. és a 2024. évben is intézkedési terv készítésére kötelezett volt.

B) Ha az ajánlatkérő a 2023. évben nem, de 2024. évben intézkedési terv készítésére volt kötelezett és a Listák számadatai a Hatóság adataival számosság tekintetében nem egyeztek.

C) Ha az ajánlatkérő valamely vizsgált évben a több részből álló közbeszerzési eljárásaiban nagy számban kötött egyajánlatos részben szerződést, és a beszerzés tárgya az ajánlatkérő tevékenységi köréhez viszonyítottan nem volt speciális, egyszer vagy ritkán előforduló igény.

D) Ha az ajánlatkérő 2023. évben intézkedési terv készítésére volt kötelezett, de 2024. évben nem.

A fentiekben megjelölt ajánlatkérők adatszolgáltatás céljából történő megkeresésekor a Hatóság az alábbi kérdéscsoportokba rendezett általános jellegű kérdésekből az adott ajánlatkérő sajátosságainak figyelembevétel választotta ki az egyes kérdéseket, amelyek mellett bizonyos ajánlatkérők esetében egyedi kérdések is meghatározásra kerültek.

I. Kérdéscsoportok:

1. Intézkedési terv közzétételére vonatkozó általános kérdések

2. Intézkedési terv elkészítésének előzményeire vonatkozó kérdések

3. Intézkedési terv összeállítására és az intézkedési terv által várt eredményre vonatkozó kérdések

4. Ajánlatkérő saját beszerzéseire, a közbeszerzési eljárások adataira vonatkozó kérdések

Az ajánlatkérőknek megküldött általános és egyedi kérdések az ajánlatkérők adatszolgáltatását tartalmazó táblázatból (2. sz. melléklet) ismerhetők meg részletesen.

A Hatóság 2024. szeptember 30. napján, a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (továbbiakban: Kbt.) 187. § (3) bekezdése alapján megküldte a fentiek szerint kiválasztott 23 ajánlatkérőnek szóló egyedi megkeresést azzal, hogy annak kézhezvételétől számított 10 napon belül, de a kérdések számosságára és összetettségére tekintettel legkésőbb 2024. október 25. napjáig az adatszolgáltatásra való felkérést teljesítsék, közreműködve ezzel a Hatóság feladatának teljesítésében.

Valamennyi megkeresett ajánlatkérő elkészítette és megküldte adatszolgáltatását, amelyet a Hatóság feldolgozott és amelyek alapján az alábbi megállapítások tehetők, következtetések vonhatók le.

Az intézkedési terv közzétételére vonatkozó általános jellegű kérdésekre érkezett válaszok szerint:

A megkeresett 23 ajánlatkérő közül egyetlen ajánlatkérő nyilatkozott akként, hogy nem volt tudomása a 63/2022. Korm. rendelet hatályba lépéséről. 20 ajánlatkérő változatos módon, - e-mail, postai levél, jogorvoslati eljárás keretében, az Elektronikus Közbeszerzési Rendszeren keresztül - míg 3 ajánlatkérő semmilyen módon nem kapott tájékoztatást arról, hogy a 63/2022. Korm. rendeletben foglaltak alapján felkerült az intézkedési terv közzétételére kötelezett ajánlatkérők listájára.

Az ajánlatkérők többsége szerint a tájékoztatás tartalmazta az ajánlatkérő nevét, az ajánlati részek összes számát, az egyajánlatos részek számát, az egyajánlatos részek arányát %-ban és az intézkedési terv közzétételével kapcsolatos feladatokat. Az ajánlatkérők közül azon kérdésre, miszerint kaptak-e tájékoztatást azzal kapcsolatban, hogy melyek azok az eljárások vagy eljárási részek, amelyek miatt intézkedési terv készítésére kötelesek, 11 ajánlatkérő „igen”-nel, 11 ajánlatkérő „nem”-mel válaszolt, 1 ajánlatkérőtől nem érkezett nyilatkozat. Ezzel összefüggésben 20 ajánlatkérő nyilatkozott úgy, hogy be tudta azonosítani ezen közbeszerzési eljárásait, 2 ajánlatkérő nem tudta, 1 ajánlatkérő pedig nem válaszolt az erre vonatkozó kérdésre. Az eljárások beazonosíthatóságához szükséges adatokat az érintett ajánlatkérők a Hatóság részére megküldték, az adatszolgáltatások alapján azonban a 20 ajánlatkérő közül 3 esetben feltételezhető, hogy a nyilatkozata ellenére nem tudta pontosan beazonosítani az adott eljárásokat, vagy eljárási részeket.

Ahogy az a fentiekben már kifejtésre került, az adatgyűjtés során a Hatóság adattáblázatait és a Listák között eltérés mutatkozott az egyajánlatos eljárások számát és arányát tekintve. Ezenkívül, bizonyos ajánlatkérőktől érkezett nyilatkozat arra vonatkozóan, hogy a saját nyilvántartásuk szerinti adatok nem egyeznek teljes mértékben a kapott tájékoztatásban szereplő adatokkal. Továbbá, néhány esetben problémát okozott az eljárások teljes körű beazonosítása, különösen azon ajánlatkérők esetében, ahol nagyobb számú szerződés volt érintett. Kiemelendő a kivételi körbe tartozó eljárások körének változása. Míg eredetileg az arányok kiszámítása során figyelmen kívül kellett hagyni a dinamikus beszerzési rendszer létrehozására irányuló eljárásokat és a dinamikus beszerzési rendszer alapján megvalósított beszerzéseket, a 63/2022. Korm. rendelet 2023. február 28. napjától hatályos módosítása során ezen két pont törlésre került a kivételek közül. Tehát a dinamikus beszerzési rendszer létrehozására irányuló eljárásokat és a dinamikus beszerzési rendszer alapján megvalósított beszerzéseket a módosítást követően elviekben figyelembe kell venni az arányok számítása során. Azonban előfordult olyan eset, amikor a Hatóságon kívül az adott ajánlatkérő is azt tapasztalta, hogy ezen eljárások és beszerzések mégsem kerültek figyelembe vételre. Az ajánlatkérők nyilatkozata alapján (a 2022. évben biztosan nem,) a 2023. évben valószínűsíthetően - a jogszabály módosítása ellenére - a dinamikus beszerzési rendszer létrehozására irányuló eljárások és a dinamikus beszerzési rendszer alapján megvalósított beszerzések nem kerültek figyelembe vételre az

arányok számítása során, amely adott esetben befolyásolhatta, hogy az egyébként ilyen módon feltehetően érintett ajánlatkérők nem lettek intézkedési terv készítésére kötelezettek.

A Hatóság szerint – tekintettel a Hatóság és az ajánlatkérők által is észlelt eltérésekre – célszerű lenne az intézkedési terv készítésére kötelezett ajánlatkérők érintett eljárásait és azok részeit a pontos beazonosításra alkalmas módon megjelölni a részükre küldött tájékoztatásban és a Listákon, amellyel egyidejűleg a Hatóság és az ajánlatkérők számára is egyértelművé válna az érintett eljárások köre, valamint a dinamikus beszerzési rendszer létrehozására irányuló eljárások és a dinamikus beszerzési rendszer alapján megvalósított beszerzések figyelembe vételének kérdése.

Valamennyi ajánlatkérő akként nyilatkozott, hogy egyértelmű volt számára, hogy milyen okból került fel az intézkedési terv közzétételére kötelezett ajánlatkérőkről szóló listákra.

Az intézkedési terv elkészítésének előzményeire vonatkozó kérdésekre érkezett válaszok alapján:

12 ajánlatkérő kapott a 63/2022. Korm. rendelet. 6. §-a szerint iránymutatást az intézkedési terv elkészítésére vonatkozó tartalmi követelmények vonatkozásában és hasznosnak is találta azt. 3 ajánlatkérő kapott tájékoztatást, de nem találták hasznosnak, illetve túl általánosnak vélték azt, 7 ajánlatkérő egyáltalán nem kapott, 1 ajánlatkérőtől nem érkezett válasz. Az adott ajánlatkérők a kapott tájékoztatással kapcsolatban azt kifogásolták, hogy nem elég gyakorlatias, azt nem az általánosság szintjén kellene megfogalmazni, hanem beszerzési tárgykörök szerint specifikus javaslatokra lenne szükség, továbbá az ajánlatkérők szerint a megfelelő piacismeret nélkül aligha lehet ilyen módon elérni a kívánt célt, az egyajánlatos eljárások csökkentését. Ezzel kapcsolatban 14 ajánlatkérő hasznosnak találná, ha az illetékes szervezet kidolgozna egy olyan útmutatót, amely egyrészt megfelel az aktuális piaci helyzetnek, másrészt tartalmazná azt, hogy milyen szempontok mentén, milyen tartalommal kerüljön összeállításra az intézkedési terv.

A Hatóság a fentiekben foglaltak során rögzítette, hogy az ajánlatkérők által közzétett intézkedési tervek jelentős mértékű eltérést mutatnak, mind tartalmuk, mind terjedelmük tekintetében, ami megnehezítette, közel ellehetetlenítette az egyes intézkedési tervek egymással és a további adatokkal való összehasonlítását, valamint az érintett eljárások beazonosítását.

A Hatóság szerint célravezető lenne olyan útmutatás, amely meghatározott időnként, a piaci sajátosságokra tekintettel és a gazdasági helyzet változásainak megfelelően kiigazításra kerül, így az a magas számban egyajánlatos eljárással érintett speciális piacok és termékek esetén konkrétabb javaslatokat, intézkedéseket tartalmazna. Mindezekon túl hasznos volna az ajánlatkérők tekintetében olyan iránymutatás kidolgozása, amely alapján formailag és tartalmilag egységes intézkedési terv készítésében kapnának érdemi segítséget, ezzel segítve az ajánlatkérők, a Hatóság és az egyéb érintett szervek munkáját akként, hogy ilyen módon biztosítható a közzétett intézkedési tervek meghatározott szempontú vizsgálata, valamint azok összehasonlíthatósága is.

Az intézkedési terv összeállítására és az intézkedési terv által várt eredményre vonatkozó kérdésekre érkezett válaszok:

8 ajánlatkérő nyilatkozott úgy, hogy az intézkedési tervét a 63/2022. Korm. rendelet és/vagy a Miniszterelnökség útmutatója alapján dolgozta ki, a többi ajánlatkérő egyedi szempontokat vett figyelembe, mint például az egyajánlatos eljárásaik elemzése, részajánlattétel lehetőségének biztosítása, közbeszerzési szakértő bevonása, előzetes piaci konzultáció alkalmazása.

Az ajánlatkérők az egyajánlatos közbeszerzési eljárásaik csökkentése érdekében többek között elhatározták a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok és a Kbt. 28. § (4) bekezdése szerint előzetes piaci konzultáció alkalmazását, az alkalmassági követelmények egyszerűsítését, saját szakemberek képzését, a minimumkövetelmények felülvizsgálatát, illetve a részajánlattétel lehetőségének vizsgálatát. 20 ajánlatkérő ezen meghatározott intézkedéseket a tárgyévet követő közbeszerzési eljárásai során alkalmazta is.

Az ajánlatkérők – az előző kérdésre adott válasszal egyezően – a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok és a Kbt. 28. § (4) bekezdése szerint előzetes piaci konzultáció alkalmazásával, az alkalmassági követelmények egyszerűsítésével, a piac előzetes felméréseivel, részajánlattétel lehetőségével, a műszaki leírás versenysemleges megfogalmazásával kívánták a versenyt élénkíteni.

14 ajánlatkérő szerint az elhatározott intézkedések segítették az egyajánlatos közbeszerzési eljárások elkerülését, 5 ajánlatkérő szerint nem, 3 ajánlatkérő szerint pedig csak részben voltak hatással a meghozott intézkedések a későbbi eljárásokra. 1 ajánlatkérő nem folytatott le eljárást a 2024. évben, így nem tudott érdemben nyilatkozni.

Az ajánlatkérők ezen nyilatkozatai alapján megerősíthető, – a Hatóság által az előbbi kérdéscsoport körében tett megállapításokkal összhangban – hogy kívánatos lenne olyan

a 63/2022. Korm. rendelet. 6. §-a szerint iránymutatás, amelyre az ajánlatkérők még inkább, még nagyobb mértékben tudnának támaszkodni az intézkedési tervek elkészítése során. Az egyajánlatos eljárások csökkentése és verseny szélesítése érdekében megtett számos és változatos intézkedés alátámasztja az ajánlatkérők által a cél elérése érdekében tett törekvéseket és az elért eredményeket, illetve a cselekvési terv létjogosultságát.

A megkérdezett ajánlatkérők túlnyomó része szerint a speciális beszerzési tárgy, a speciális tevékenységi kör, a bizonytalan gazdasági/piaci helyzet, kisebb részben a koronavírus-járvány és az orosz-ukrán háborús helyzet okozza/okozta azt, hogy az érintett közbeszerzési eljárásaikban egy ajánlat érkezett. Ezzel összhangban 17 ajánlatkérő nyilatkozott úgy, hogy tudta csoportosítani ezen körülményeket.

A megkeresett ajánlatkérők közül 10 meg tudta határozni, hogy az olyan piaci folyamatok okozták a számottevő egyajánlatos eljárást a közbeszerzési eljárásaik tekintetében, mint a gazdasági helyzet változása, a koronavírus-járvány, valamint az orosz-ukrán háború. 6 ajánlatkérő szerint nem a piaci viszonyokra vezethető vissza az, hogy a közbeszerzési eljárások egyajánlatos eredménnyel végződtek. Néhány ajánlatkérő nem tudott érdemben állásfoglalást adni ebben a kérdésben, volt olyan ajánlatkérő, aki nyilatkozatában kiemelte, hogy az ajánlatkérőknek nincs ráhatása a piaci folyamatokra.

Az ajánlatkérők akként nyilatkoztak, hogy az egyajánlatos eljárásaikban érintett, sajátos beszerzési tárgyak esetében – mint például a földgáz, az élelmiszer alapanyagok, az orvosi anyagok és eszközök – jellemzően és visszatérően csak egy ajánlattevő vesz részt az eljárásban, amelynek oka a speciális termékkör, a speciális piac.

Az ajánlatkérők közül 21 nyilatkozott úgy, hogy a közbeszerzési eljárások tekintetében meghatározott alkalmassági követelmények nem lehetnek az okai annak, hogy az érintett eljárásokban csak egy ajánlat érkezett. 1 ajánlatkérő szerint részben hozzájárulhatnak az egyajánlatos végeredményhez, 1 ajánlatkérőtől pedig nem érkezett válasz. Ezzel kapcsolatban 18 ajánlatkérő nem tartja, 3 ajánlatkérő viszont elképzelhetőnek tartja azt, hogy az alkalmassági követelmények enyhítésével növekedne a potenciális ajánlattevők részvételi hajlandósága.

Ezen ajánlatkérői nyilatkozatok alapján levonható azon következtetés, miszerint a speciális beszerzési tárgyak és az ilyen tárgyú eljárásokat lebonyolító ajánlatkérők esetében a jövőben is számítani lehet a jelentős számú egyajánlatos eljárásra, vagy eljárási részre, vagyis nem várható számottevő csökkenés az ilyen tárgyú egyajánlatos eljárásokban. Megjegyzendő, hogy ezekben a helyzetekben az ajánlatkérői nyilatkozatok szerint a potenciális ajánlattevők és a kapacitások szűkössége, a helyettesítő termékek hiánya, különleges szakértelem szükségessége, valamint különösen az egészségügyi közbeszerzések tekintetében, azok jellegéből fakadóan kizárólagos, adott esetben márkafüggő forgalmazók, valamint szolgáltatók okán szinte mindig ugyanazon

ajánlattevői kört és nyertes ajánlattevőt eredményezi. Ezzel kapcsolatban, bár az ajánlatkérők egy része a piaci, gazdasági folyamatok változását, illetve az olyan különleges körülményeket, mint a háborús vagy járvány helyzetet, az alkalmassági követelmények esetleges (további) enyhítését is megjelölték az egyajánlatos eljárások okaként, az adatszolgáltatások alapján mégis az egyetlen ajánlat beérkezésével záruló eljárások legfőbb forrásának a speciális piacok és a speciális beszerzési termékkörök tekinthetők.

Az előbbiekkal egyezően azon ajánlatkérők, amelyek egyajánlatos eljárásainak száma a következő évben csökkent vagy növekedett, 9 úgy is nyilatkozott, hogy a változás nem piaci folyamatokra vezethető vissza, hanem inkább a meghozott intézkedésre és az ajánlatkérők egyedi beszerzési igényeinek változására.

21 ajánlatkérő akként nyilatkozott, hogy azt követően, hogy már intézkedési terv készítésére kötelezett volt, az intézkedési tervben meghatározott gyakorlatot a mai napig folytatja és jövőben is folytatni kívánja. Hangsúlyozandó, hogy majdnem minden ajánlatkérő folyamatosan nyomon követi, hogy hogyan alakulnak az egyajánlatos eljárásai azóta, hogy már intézkedési terv készítésére volt kötelezett.

Az ajánlatkérő saját beszerzéseire, a közbeszerzési eljárások adataira vonatkozó kérdések alapján:

Az ajánlatkérők adatot szolgáltatottak a 2022. és a 2023. évben lefolytatott közbeszerzési és ezen belül az uniós eljárásrendben lefolytatott eljárásaikat illetően. Az ajánlatkérők eljárásai közül meghatározó a nyílt eljárástípus, ezenkívül a tárgyalásos, a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás és a dinamikus beszerzési rendszer alkalmazása is előfordul.

Az ajánlatkérők a közbeszerzési eljárásaik előkészítése során leginkább a legszélesebb körű verseny biztosításával, közbeszerzési szakértő segítségével, a beszerzés tárgya alapján, az eljárás sajátosságára és műszaki tartalomra figyelemmel választják meg az alkalmazni kívánt eljárástípust.

Az ajánlatkérők csaknem fele nem vizsgálja, hogy a beszerzési igénye, azon beszerzési tárgyak tekintetében, melyek felülreprezentáltak az egyajánlatos eljárásokban, megvalósítható lenne-e más eljárástípus választásával. 5 ajánlatkérő szerint határozottan nem, mindösszesen 3 ajánlatkérő nyilatkozott akként, hogy a beszerzési igénye más eljárástípus választásával is kielégíthető.

12 ajánlatkérő alkalmazott már keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárást és jól alkalmazhatónak, beválnak tartja ezen eljárástípust. 7 ajánlatkérő nem alkalmazza és a jövőben sem tervezi, 1 ajánlatkérő a dinamikus beszerzési rendszert részesíti előnyben, 2 ajánlatkérő viszont központosított közbeszerzések esetén alkalmazza.

9 ajánlatkérő valósította már meg közbeszerzését dinamikus beszerzési rendszer útján, 10 ajánlatkérő nem és nem is tervezi a jövőre nézve sem, 3 ajánlatkérő ezidáig nem, de a jövőre nézve tervezi dinamikus beszerzési rendszer felállítását.

Továbbá, 19 ajánlatkérő tisztában van azzal, hogy melyek azok az eljárástípusok, amelyek kivételi kört képeznek az egyajánlatos közbeszerzési eljárások vizsgálata alól.

Az ajánlatkérők válasza alapján az egyajánlatos eljárások csökkenésére adott esetben sor kerülhet a jövőben akár olyan módon is, hogy az ajánlatkérők más eljárástípus megválasztásával valósítják meg közbeszerzéseiket. Felmerülhet az ajánlatkérők figyelmének felhívása a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás lehetőségére, amennyiben az megfelelő lehet az ajánlatkérők folyamatosan felmerülő beszerzési igényeinek megvalósítására.

12 ajánlatkérő a 2022. évben lefolytatott közbeszerzési eljárásai tekintetben kötött olyan szerződést, amely egynél több évi teljesítést foglal magában és meg is jelölte ezen eljárásait.

13 ajánlatkérő pedig kötött olyan szerződést a 2022. évben lefolytatott közbeszerzési eljárásai tekintetében, amelyben történt szerződésmódosítás a teljesítési határidő tekintetében és meg is jelölte az érintett eljárásokat.

Ezen ajánlatkérők tekintetében előfordulhat, hogy a teljesítési határidő meghosszabbításának vagy a több évre szóló szerződéseknek okán, a következő évben vagy években nem lettek/lesznek intézkedési terv készítésére kötelezettek, amely ennél fogva nem az egyajánlatos eljárásaik számának csökkenésére vezethető vissza, hanem arra, hogy ilyen módon a meghatározott időszakonként vagy évente felmerülő beszerzési igényeik az adott évben egyajánlatos eredménnyel végződő szerződés(ek) megkötésével megvalósultak és ezen érintett éven kívül a következő évben vagy években nem folytatnak le erre a beszerzési tárgyra vonatkozó, potenciálisan egy ajánlat beérkezésével végződő közbeszerzési eljárást és így adott esetben nem fognak szerepelni a Listákon.

17 ajánlatkérő nyilatkozata szerint alkalmazza az előzetes piaci konzultációt a közbeszerzési eljárásait megelőzően. Azon ajánlatkérők, amelyek kifejezetten nem alkalmazzák, ennek okaként az előzetes piaci konzultáció időigényességét, az általuk egyébként is már minimálisra egyszerűsített követelményeket, illetve a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok alkalmazását jelölték meg.

16 ajánlatkérő akként nyilatkozott, hogy alkalmazza a közbeszerzési eljárásai során a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi okot. Azon ajánlatkérők, amelyek nem alkalmazzák, okként a speciális termékkört, az előzetes piaci konzultációt, a dinamikus beszerzési rendszer illetve keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás alkalmazását jelölték meg.

Az ajánlatkérők nyilatkozatai alapján szinte valamennyi ajánlatkérő alkalmazza a 63/2022. Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően vagy az előzetes piaci konzultációt vagy a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi okot, több ajánlatkérő pedig mindkét lehetőséggel él. Az olyan ajánlatkérő, amely mindkét esetben nemleges választ adott, vagy nem indított közbeszerzési eljárást az elmúlt két évben vagy közel minden esetben dinamikus beszerzési rendszert alkalmaz, amely esetében nem kötelező előzetes piaci konzultációt lefolytatni.

5 ajánlatkérő nyilatkozata szerint a 2024. évi egyajánlatos eljárásai számát és arányát figyelembe véve várhatóan igen, 12 ajánlatkérő azonban nem lesz intézkedési terv készítésére kötelezett. 4 ajánlatkérő nem tudta eldönteni, 1 ajánlatkérőnek nem volt közbeszerzése a 2024-es évben, további 1 ajánlatkérő pedig nem nyilatkozott ezen kérdéssel kapcsolatban. (Ezen kérdés és az arra érkezett válaszok az első kérdéscsoport körében található meg a 2. sz. mellékletben.)

Az ajánlatkérők, amennyiben intézkedési terv készítésére lennének kötelesek a 2025. évben is, akkor a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi okot, a korábbi kérdésekre adott válaszokban és a terveikben meghatározott intézkedéseiket kívánják a továbbiakban is alkalmazni.

Az egyes ajánlatkérőknek megküldött egyedi kérdésekre adott válaszok a 2. sz. mellékletben megtekinthetők, amelyek hozzájárultak az adott ajánlatkérők speciálisabb helyzetéből, a 2022. és a 2023. év összevetése során megállapítható kedvező vagy kedvezőtlen változásokból eredő kérdések további tisztázásához az egyajánlatos eljárásaikat illetően. Ezen ajánlatkérői nyilatkozatokból megállapítható, hogy volt olyan ajánlatkérő, amely a 2023. év tekintetében azért nem lett intézkedési terv készítése kötelezett, mert vagy nem indított eljárást az érintett évben, vagy ötnél kevesebb, illetve nulla egyajánlatos eredményű eljárása lett és kiemelendő, hogy az ajánlatkérők egy része az intézkedési terveikben foglaltak végrehajtásának tudták be ezen csökkenést hozó eredményüket.

1. sz. melléklet: 1 db táblázat az intézkedési terv készítésére kötelezett ajánlatkérőkről és egyajánlatos eljárásaikról (a Hatóság adatbázisa és a Listák közötti adatok eltéréseivel együtt)

2. sz. melléklet: 1 db táblázat a megkeresett ajánlatkérőkről és az általuk teljesített adatszolgáltatásról